

It is set that the core of the forming work is a use on different types lessons of the system of didactic exercises, aimed on activation of attention, on the development and adjustment of its properties and to ensure the productivity of activities. In the basis of the exercise formulation there is embedded the content of psycho-diagnostic methods of study of attention properties of children, who are adapted to correctional and developmental goals, of psycho-physiological characteristics and capabilities of primary school pupils with intellectual disabilities and possibilities of their use at lessons considering its form, structure, theme and semantic content.

Summarizing the research results, the author notes that attention formation through exercises implies formation of its arbitrary form and development of its properties in group and in individual form, using the defined forms of carefully measured individual assistance.

Key words: primary school pupils with intellectual disabilities, attention, attention properties, criteria for attention development, pedagogical technology, levels of attention development, educational activity.

Отримано 10.04.2017

УДК 376 (075.8)

О. М. Вержиховська
defectologia@gmail.com

РОЛЬ І ГОЛОВНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ МЕТОДИКИ ПЕРЕКОНАННЯ У РОБОТІ ВИХОВАТЕЛЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Вержиховська О. М. Роль і головне призначення методики переконання у роботі вихователя спеціальної школи. У статті розкриті положення щодо особливостей організації та проведення методики переконання у роботі вихователя спеціальної школи. Основним виступає питання розвитку свідомості та переконання учнів, адже основне призначення методики переконання полягає : у розвитку свідомості вихованців; в організації процесу формування у них системи поглядів і переконань, світосприйняття; у виробленні

самостійного мислення; формуванні у вихованців уміння висловлювати самостійно свої погляди. На думку автора, особливо гостро це питання постає при роботі з розумово відсталими учнями, адже первинним недоліком у них виступає порушення інтелекту, пізнавальної діяльності та пізнавальної активності, що ускладнює роботу вихователя з даною нозологією дітей. Особлива увага у статті звертається на те, що розумово відсталіх учнів найчастіше можна навчити самостійно використовувати знання і перетворювати їх у переконання; вони не можуть самостійно перевіряти знання на практиці і не здатні навчитись передавати свої знання товаришам, саме з цього витікає роль методики переконання – навчити розумово відсталіх учнів самостійно використовувати свої знання у будь-яких ситуаціях і перетворювати наявні знання у переконання. Вихователь, за допомогою методики переконання, впливає на свідомість розумово відсталого учня, а через неї формує поведінку, характер, волю, почуття дитини.

Доцільним у статті є те, що автор розкриває особливості використання інформаційного методу, зокрема етичної бесіди, при роботі з розумово відсталими учнями, адже відомо, що головним засобом впливу на розумово відсталіх дітей є слово, воно виступає подразником, який сигналізує дитині про надходження інформації і виконує роль регулятора вчинків і дій. Динаміка розвитку мовлення у дітей з типовим розвитком та розумовою відсталістю дає змогу побачити, що відповідно до перших, у других спостерігається низький рівень розвитку спонукаючої та регулюючої функцій внутрішнього мовлення. Розумово відсталі діти лише за рахунок зовнішнього мовлення будують власну поведінку за наслідуванням. Найбільш вагомим у статті є розкриття проблеми щодо особливостей, структури та етапів проведення етичної бесіди у спеціальній школі. Цей метод є найбільш ефективним при роботі з розумово відсталими дітьми, саме тому він застосовується у спеціальній школі, розпочинаючи з молодших класів.

Ключові слова: розумово відсталі учні, методика переконання та формування свідомості, етична бесіда, вихователь спеціальної школи.

Вержиховская Е. Н. Роль и главное назначение методики убеждения в работе воспитателя специальной школы. В статье раскрыты положения об особенностях организации и проведения

методики убеждения в работе воспитателя специальной школы. Основным является вопрос развития сознания и убеждения учеников, ведь основное назначение методики убеждения заключается: в развитии сознания воспитанников; в организации процесса формирования у них системы взглядов и убеждений, мировосприятия; в выработке самостоятельного мышления; формировании у воспитанников умений выражать самостоятельно свои взгляды. По мнению автора, особенно остро этот вопрос встает при работе с умственно отсталыми учениками, ведь первичным недостатком у них выступает нарушение интеллекта, познавательной деятельности и познавательной активности, что затрудняет работу воспитателя с данной нозологией детей. Особое внимание в статье обращается на то, что умственно отсталых учащихся чаще можно научить самостоятельно использовать знания и превращать их в убеждения; они не могут самостоятельно проверять знания на практике и не способны научиться передавать свои знания товарищам, именно из этого следует роль методики убеждения – научить умственно отсталых учащихся самостоятельно использовать свои знания в любых ситуациях и превращать имеющиеся знания в убеждения. Воспитатель, с помощью методики убеждения, влияет на сознание умственно отсталого ученика, а через нее формирует поведение, характер, волю, чувства ребенка. Целесообразным в статье является то, что автор раскрывает особенности использования информационного метода, в частности этической беседы, при работе с умственно отсталыми учениками, ведь известно, что главным средством воздействия на умственно отсталых детей является слово, оно выступает раздражителем, который сигнализирует ребенку о поступлении информации и выполняет роль регулятора поступков и действий. Динамика развития речи у детей с типичным развитием и умственной отсталостью позволяет увидеть, что в соответствии с первыми, во вторых наблюдается низкий уровень развития побуждающей и регулирующей функций внутренней речи. Умственно отсталые дети только за счет внешнего вещания строят собственное поведение по подражанию. Наиболее весомым в статье является раскрытие проблемы относительно особенностей, структуры и этапов проведения этической беседы в специальной школе. Этот метод является наиболее эффективным при работе с умственно отсталыми детьми, поэтому он применяется в специальной школе, начиная с младших классов.

Ключевые слова: умственно отстающие ученики, методика убеждения и формирования сознания, этическая беседа, воспитатель специальной школы.

Постановка проблеми. На сучасному етапі актуальним виступає питання щодо розвитку свідомості та переконання у учнів, адже основне призначення методики переконання полягає у розвитку свідомості вихованців; в організації процесу формування у них системи поглядів і переконань, світосприйняття; у виробленні самостійного мислення. Кінцева мета методики переконання спрямована на формування у вихованців уміння висловлювати самостійно свої погляди. Особливо гостро це питання постає при роботі з розумово відсталими учнями, адже первинним недоліком у них виступає порушення інтелекту, пізнавальної діяльності та пізнавальної активності, що ускладнює роботу вихователя з даною нозологією дітей.

Аналіз останніх досліджень. Переконання має три значення: як одна із частин виховного впливу; як один із аспектів свідомості; як спосіб впливу, метод.

Переконання, у перекладі з грецької мови означає гіпотеза, доказ (основа, аргумент). Переконання будують з урахуванням індивідуальних особливостей дитини, воно має бути послідовним, логічним, доказовим, а також має містити узагальнюючі положення (принципи і правила) і конкретні факти і приклади. Переконуючи інших, треба вірити у те, про що повідомляється.

На думку І.Г. Єременка, Л.М. Злобіна, А.С. Белкіна, О.С. Богданова, В.І. Петрова, переконання має два ступені: пояснення і навіювання. Ефективним методом переконання виступає сугестія (навчання, навіювання). Сугестивний метод – це психологічний вплив однієї особи на іншу чи групу осіб, розрахованих на безперечне сприйняття або прийняття слів, висловлених думок і волі (навіяння будь-якої думки).

Переконання виникає на основі таких впливів, як

1. Психологічний вплив, який включає мовні і немовні засоби, зокрема слово, жест, міміку.

2. Педагогічний вплив, що реалізується за допомогою команди, показу, установи, самонавіювання тощо.

Єдність думки і дії, свідомості і поведінки вихованців – такий правильний підхід до постановки виховної роботи. Щоб переконати, потрібно спонукати до дії. Це – вихідний принцип методики

переконання. Тільки активізуючи позицію учнів можна спонукати їх до самостійного використання знань, до перетворення їх у переконання, до перевірки цих знань на практиці, нарешті, навчити їх передавати своїм знання іншим учням.

Розумово відсталих учнів найчастіше можна навчити самостійно використовувати знання і перетворювати їх у переконання. Вони не можуть самостійно перевіряти знання на практиці і не здатні навчитись передавати свої знання товаришам. З цього витікає роль методики переконання – навчити розумово відсталих учнів самостійно використовувати свої знання у будь-яких ситуаціях і перетворювати наявні знання у переконання.

Вихователь, за допомогою методики переконання, впливає на свідомість розумово відсталого учня, а через неї формує поведінку, характер, волю, почуття дитини.

У спеціальній школі є свої особливості в застосуванні методів переконання. Відомо, що головним засобом впливу на розумово відсталих дітей є слово. Воно виступає подразником, який сигналізує дитині про надходження інформації і виконує роль регулятора вчинків і дій.

Динаміка розвитку мовлення у нормальних дітей та розумово відсталих учнів дає змогу побачити, що відповідно до перших, у других спостерігається низький рівень розвитку спонукаючої та регулюючої функцій внутрішнього мовлення. Розумово відсталі діти лише за рахунок зовнішнього мовлення будують власну поведінку за наслідуванням.

Зауважимо на тому, що учні 1-4 класів спеціальної школи ще не достатньо розвинені до рівня розуміння етичних узагальнень та усвідомлення своїх обов'язків, вони не можуть правильно мислити про різні категорії, зокрема про сутність багатьох понять, а саме: про те, що таке «моральний обов'язок», «добро» і «зло», «справедливість». Але обов'язок педагога полягає у тому, щоб розвивати особистісні якості, пояснити дітям сутність цих категорій, сформулювати у них відповідне ставлення до них, а також розвивати на базі усвідомлення відповідних категорій, особистісно-вольові та особистісно - моральні якості.

Збагачення етичних знань розумово відсталих дітей проходить у вигляді окремих мотивованих пояснень, коротких цікавих оповідань, вказівок стосовно наслідків неправильного вчинку. Головне, щоб учні завжди розуміли вихователя, а вихователь доступно і логічно пояснював той чи інший матеріал. У спеціальній

школі це особливо важливо. Наприклад: учень не може зрозуміти, чому завжди потрібно вставати, коли в клас заходить доросла людина. Якщо ця інформація усвідомиться, то відразу ж вступить в свої обов'язки переконання про те, що головне – це привітати старшу людину, а для цього потрібно встати.

Педагоги (як вчитель, так і вихователь) повинні мати однакові вимоги до виховання дітей, які б не суперечили один одному. Це необхідно для того, щоб сформувати правильні та сталі переконання в учнів.

І.Г. Єременко зазначає, що розумово відсталим дітям характерна некритичність сприйняття того, що навіюється, тому у них виникає повне наслідування діяльності та поведінки інших, що особливо негативно тоді, якщо приклад виявляється не позитивним. Отже, в розумово відсталих учнів потрібно розвивати критичність мислення, а це можливо лише при систематичному збалансованому впливі педагогів під час різних видів діяльності.

З перших днів перебування у школі, розумово відсталіх дітей слід навчати діяти не із корисливої мети («так я хочу»), а з переконанням у тому, що потрібно поступати саме таким чином, тому що це добре, правильно і відповідає вимогам суспільства.

Переконання можна застосовувати шляхом наступних словесних впливів: зауваження; поради; прохання; етичної бесіди.

На нашу думку, основним засобом переконання учнів буде виступати виховуюче, розвивальне та корекційно-спрямоване навчання.

Виховна сила переконання у навчанні відбувається, перш за все, за допомогою змісту позитивного навчального матеріалу і характерів методів навчання. Наприклад: у процесі вивчення творів художньої літератури, переконання поступово поширюється, розкриває моральну сутність людини, викликає в учнів бажання наслідувати кращі приклади, вчить їх розуміти і любити прекрасне у житті.

За допомогою методу переконання, у дітей можна сформувати моральне світосприйняття та суспільні ідеали.

А.С. Белкін говорить, що на розумово відсталіх дітей негативно впливають окрики, сердитий, роздратований і підвищений тон, насмішки, а благодійно впливають строгий, діловий спокійний тон мовлення, зниження мовлення інколи до шепоту. Погано діють на дітей нав'язливі рухи педагога, зокрема, постукування по столу або вовтуження по підлозі ногами, різкі жести.

Серед практичних завдань, які висувають перед педагогом, здійснюючи методику переконання, В. Коротов виділяє:

1. Відбір інформації, засвоєння якої організує педагог.

На конкретному етапі роботи, з конкретним складом учнів вихователь самостійно повинен знайти той набір ідей, знань, фактів, засвоєння яких кожним з учнів в даний момент необхідно. Для цього важливо мати чіткі уявлення про рівень знань і переконань учнів, який вже досягнутий у роботі з дітьми до цього часу, а також слід враховувати обсяг вікових та індивідуальних особливостей дітей, що допомагає здійснити реальну доступність для кожної дитини інформації, яка пропонується педагогом.

2. Побудова системи методів переконання. Переконання, на думку В.О. Сухомлинського, за своєю природою не може бути бездіяльним духовним скарбом. Воно живе, відшліфовується тільки в активній діяльності. Людина у чомусь переконується лише тоді, коли вона закріплює у собі принципи, за які готова боротись, якими не поступиться ні за яких обставин. Отже, важливим є правильний підбір методів переконання та дотримання специфіки їх використання у спеціальній школі.

І.Г. Єременко виділяє наступні методи **морального переконання**: інформація, пошук, дискусія, взаємоосвіти.

Дослідники В.І. Петрова, О.С. Богданова та інші до методів морального переконання додають також наступні: приклад, переконання, навіювання.

Методика формування свідомості та переконання включає наступні методи: інформаційний, який забезпечує організовану педагогом передачу учням знань шляхом переконання їх або підбору відповідних книг, творів мистецтва та ознайомлення дітей з ними; пошуковий, який допомагає включенню дітей у самостійне отримання знань з різних джерел і обробки цієї інформації; дискусійний, який спонукає учнів до обмірковування та обміну думками за тими чи іншими актуальними питаннями, до колективного вироблення правильної точки зору, за участі та допомоги вчителів; взаємної освіти, який дозволяє залучати учнів до активної пропаганди отриманих ними знань серед своїх однолітків і в більш широкому соціальному оточенні.

Ці методи виконують загальну функцію перетворення знань, отриманих понять та уявлень в особисті погляди і переконання учнів.

Автори О.С. Богданова, В.І. Петрова до методів формування свідомості та переконання особистості відносять: бесіду, лекцію,

дискусію, переконання, навіювання, приклад.

На нашу думку, І.Г. Єременко дає більш доцільну класифікацію, яка поєднує у собі всі методи формування свідомості та переконання.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та з'ясуванні питання щодо особливостей використання методики переконання та формування свідомості у розумово відсталих учнів.

Виклад основного матеріалу. Серед методів формування свідомості та переконання основне місце при роботі з розумово відсталими дітьми відводиться інформаційному методу, що забезпечує передачу учням знань, ідей, фактів шляхом повідомлення тих чи інших відомостей педагогом, чи шляхом реалізації під керівництвом вчителя, самостійної роботи учнів з джерелами інформації.

Завдання інформаційного методу: забезпечення сприйняття дітьми певного числа знань на доступному для них рівні і засвоєння їх у бажаному обсязі; стимулювання інтересу вихованців до отримання необхідних знань і розвиток в них потреби постійно їх поповнювати.

Цей метод застосовується у спеціальній школі, розпочинаючи з молодших класів. Педагог може сам враховувати вікові, індивідуальні та психофізіологічні особливості дітей, встановлювати зміст, обсяг і форму подачі їм необхідної мовленнєвої інформації.

Інформаційний метод використовується на перших етапах формування в розумово відсталих учнів знань (понять, уявлень), поглядів, переконань, коли в них ще немає достатньо розвинутого словникового запасу у відповідній галузі знань.

Функції інформаційного методу: подача учням відповідної інформації; пояснення теоретичних положень, фактів, шляхом характеристики їх причин і взаємозв'язку; моральна оцінка дій та вчинків людей, з метою надання допомоги дітям у виборі правильної лінії поведінки; включення дітей у процес цілеспрямованої суспільно корисної діяльності з метою зацікавлення учнів позитивними вчинками.

Вищеподані функції інформаційного методу, при конкретному його застосуванні, проявляються у комплексі та складають одну головну функцію – формування у школярів морального переконання.

Для передачі учням знань у процесі практичної діяльності педагог може використовувати широкий набір засобів, які є характеристикою даного методу. До засобів інформаційного методу

відносять: живе слово педагога, власний приклад вихователя, роботу з книжками, газетами і журналами, перегляд кінофільмів і телепередач, театральних спектаклів та інше.

Кожний засіб методу має свої різноманітні форми, наприклад: живе слово педагога – це усне повідомлення знань вчителя у формах: розповіді – це коротке живе повідомлення про будь-які явища, факти, події; лекції – це значне за обсягом і тривалістю повідомлення про будь-які явища, факти, події(використовують в старших класах); бесіди – визначають більш активну роль самих дітей в добуванні засвоєних знань, це зворотній зв'язок між педагогом та дітьми (запитання-відповідь).

Головні вимоги розвитку в учнів активного інтересу до інформації є:актуальність повідомлених знань; оперативність їх передачі школярам; емоційна подача матеріалу; дотримання почуття міри.

Не менш важливу роль в активізації пізнавальної діяльності дітей і активізації їх інтересу до інформації відіграють, поряд з вимогами, спеціальні прийоми, які ґрунтуються на знанні та обліку закономірностей психічних явищ, зокрема механізмів розвитку психічних процесів(уваги, пам'яті та ін.)

С.Г. Карпенчук, характеризуючи інформаційний метод, вказує на те, що лекція – це розгорнутий та організований в доступну форму систематичний виклад суті тієї чи іншої проблеми, що передбачає передачу знань, формування поглядів і переконань. Серед інформаційного методу провідне місце при роботі з розумово відсталими учнями відводиться бесіді.

Бесіда – метод, за допомогою якого здійснюється процес спілкування, це джерело взаємин між об'єктами і суб'єктами виконання в процесі колективної чи індивідуальної діяльності.

С.Г. Карпенчук виділяє наступні етапи бесіди:

1. Підготовчий чи мотиваційний етап. На даному етапі передбачається: обґрунтування теми; актуалізація уваги з метою підготовки дітей до обговорення життєво важливих подій, фактів, моральних вчинків, ситуацій.

2. Основний етап. Педагог пропонує учням першоджерело (матеріал для обговорення: розповідь, уривок з художнього твору та кінофільму, стаття, подія, ситуація – позитивна чи негативна основа).

3. Діалог з дітьми. Невід'ємна частина основного - запитання, відповіді, тематичні вікторини, заочна подорож, проблемні питання. У процесі діалогу можна використовувати елементи прикладу,

дискусії.

4. Підведення підсумків передбачає узагальнення висловленого, формування раціонального, обговорення проблеми, конкретна програма дій для закріплення прийнятої норми.

У методиці формування свідомості та переконання у розумово відсталих дітей при використанні бесіди провідне місце відводиться етичній бесіді.

Етична бесіда – це засіб залучення учнів до обговорення, аналізу вчинків і вироблення моральних оцінок і суджень. Її мета полягає у тому, щоб дати дитині можливість обміркувати свій повсякденний досвід, досвід колективу і співвіднести його з загальноприйнятими моральними оцінками; розширити рамки соціальних, моральних уявлень, розкрити їх зв'язок з конкретними вчинками, діями особистості.

Етична бесіда з розумово відсталими дітьми має на меті – корекцію неправильних моральних уявлень у даної категорії дітей.

Педагогу необхідно заздалегідь уявити собі головну мету і практичний висновок до якого він повинен підвести учнів в ході обговорення теми бесіди. Тому, будь-яка етична бесіда повинна бути чітко спрямована. Потрібно також обміркувати серію послідовно поставлених запитань, змоделювати можливі типові відповіді учнів, визначити матеріал, яким прийдеться оперувати.

Етична бесіда має виховуючий зміст тільки у тому випадку, коли вона викликає відповідний відгук в душі учнів, стимулює їх активність і закінчується висновками, які сформовані самостійно учнями. Висновки можуть бути сформульовані у вигляді етичного правила.

У спеціальній школі завдання вчителя полягає не лише у тому, щоб добитися від учнів узагальнюючих формулювань, морального правила, оскільки допомагає їм визначити своє ставлення до моральної ситуації, яка розглядається з розв'язаної з нею проблеми. Це є складним етапом роботи, тому що розумово відсталі діти майже не вміють встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між фактами і явищами.

Етапи проведення етичної бесіди:

1. Вибір теми етичної бесіди в спеціальній школі. Цей етап потребує з'ясування конкретних фактів з життя дитячого колективу, вчинків окремих учнів.

Розумово відсталі діти не можуть без допомоги вчителя

порівнювати поведінку героїв літературних творів, робити відповідні моральні заключення, висновки. Їм достатньо важко оцінювати свої вчинки, вони краще оцінюють вчинки інших дітей, тому вихователі спеціальної школи повинні використовувати приклади із життя даного колективу, враховувати досвід дітей, запас слів, термінів, понять.

2. Підготовка матеріалу до проведення бесіди. Крім фактів життя, спостережень дітей, у бесідах використовують: оповідання, нариси та інші літературні твори. Вихователь заздалегідь пропонує учням книжки для читання, щоб потім легко було обговорювати ту чи іншу тематику.

3. Проведення етичної бесіди.

У 1 класі значне місце займає розповідь вихователя, його аналіз та оцінка різних подій. У 3 класі зростає обсяг висловлювань самих дітей, їх самостійних оцінок моральної сторони обговорення подій.

У кінці бесіди виводиться моральне правило. Для молодших школярів воно повинно бути більш конкретним і скороченим, деталізованим, а для старших школярів – розгорнутим, чітким, об'ємним та деталізованим.

При проведенні етичної бесіди можна використовувати репродуктивні картини, діапозитиви, діафільми, комп'ютерні програми. Саме це сприяє розвитку мовлення, слухового і зорового сприйняття у розумово відсталих дітей.

При підготовці до етичної бесіди слід використовувати наступні джерела морального переконання: навчальні програми, підручники; твори різних видів класичного і сучасного мистецтва; засоби масової інформації; особистий приклад батьків, педагогів, старших товаришів.

Висновки та перспективні напрямки дослідження. Вивчення вище вказаних методологічних та теоретико-практичних досліджень показало, що інформаційний метод використовується на перших етапах формування в розумово відсталих учнів знань (понять, уявлень), поглядів, переконань, коли в них ще немає достатньо розвинутого словникового запасу у відповідній галузі знань. Цей метод є найбільш ефективним при роботі з розумово відсталими дітьми, саме тому він застосовується у спеціальній школі, розпочинаючи з молодших класів. Педагог може сам враховувати вікові, індивідуальні та психофізіологічні особливості дітей, встановлювати зміст, обсяг і форму подачі їм необхідної мовленнєвої інформації.

Список використаних джерел

1. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. / С.Г. Карпенчук. – К.: Вища школа, 1997. – 304 с.
2. Липа В. А. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособ. / В. А. Липа. – Донецк : Лебидь, 2002. – 327 с.
3. Пороцкая Т.И. Работа воспитателя вспомогательной школы. Из опыта работы: кн. для воспитателя / Т.И. Пороцкая. – М.: Просвещение, 1984. – 176 с.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Karpenchuk S. H. Teoriia i metodyka vykhovannia: navch. posib. / S.H. Karpenchuk. – K.: Vyshcha shkola, 1997. – 304 s.
2. Lyra V. A. Osnovy korrektsyonnoi pedahohyky: ucheb. posob. / V. A. Lyra. – Donetsk : Lebyd, 2002. – 327 s.
3. Porotskaia T.Y. Rabota vospytatel'ia vspomohatel'noi shkoly. Iz opyta raboty: kn. dlia vospytatel'ia / T.Y. Porotskaia. – M.: Prosveshchenye, 1984. – 176 s.

Verzhyhovska O. M. The role and the main purpose of persuasion methodology in the work of a special school teacher. Provisions regarding features of organization and conducting of persuasion methodology in the work of a special school teacher are revealed in the article. Issues of the development of consciousness and beliefs of pupils serve the main role, since main purposes of persuasion methodology are as follows: development of consciousness of pupils; organization of the process of forming their belief and conviction system, worldview; development of independent thinking; formation of the pupils' ability to express their views independently. In opinion of the author this issue arises particularly acute when dealing with mentally retarded pupils, since their primary disadvantages are disorders of intellect, cognitive performance and cognitive activity, making teacher's work with such children's nosology to be quiet difficult. Special attention in the article is paid to the fact that mentally retarded pupils usually can be taught to use the knowledge and convert it into beliefs on their own; they cannot independently verify the knowledge in practice and cannot learn to transfer their knowledge to their comrades, from this follows the role of persuasion methodology - to teach mentally retarded pupils to use their own knowledge in any situation and turn existing knowledge into beliefs. Teacher, using persuasion methodology, affects the consciousness of

mentally retarded pupil and through it forms the behavior, character, will and feelings of the child.

It is expedient that in the article the author reveals features of the use of informational method, including ethical conversation, working with mentally retarded pupils, because it is known that the main way to influence mentally retarded children is a word, it appears as an irritant that signals the child on the flow of information and serves as a regulator of behavior and actions. The dynamics of speech development of children with typical development and mental retardation makes it possible to see that compared to the first group, there is a low level of inducing and regulating functions of inner speech in the second group. Mentally retarded children only through external speech are building their own behavior by imitation.

The most significant point in the article is a disclosure of the problem, which is related to features, structures and stages of ethical conversation conduction in a special school. Specificity of the work with this children's nosology is associated with the fact that they are characterized by the lack of critical perception of what is inspired, that is why they have a complete imitation of activity and behavior of others, what is especially negative in a case when the example is not positive. Therefore, there is a need to develop critical thinking of mentally retarded pupils and this is possible only with a systematic and balanced influence of teachers during different activities and using different methods of influence, primary and most effective among which is informational method, including ethical conversation. In author's opinion ethical conversation is used in the early stages of knowledge (concepts, ideas), attitudes, beliefs formation of mentally retarded pupils, when they do not have enough developed vocabulary in the respective field of knowledge. This method is most effective when working with mentally retarded children, that is why it is used in a special school, starting from primary school. A teacher can consider himself age, individual, psychological and physiological features of children, set a content, scope and form of submitting them some required verbal information.

Key words: mentally retarded pupils, beliefs and methods of forming consciousness, ethical conversation, the teacher of special school.

Отримано 10.04.2017